ADRAN 9

9. PWYLLGORAU RHEOLEIDDIO AC ERAILL

9.1 Pwyllgorau Rheoleiddio a Phwyllgorau Eraill

Bydd y Cyngor yn penodi'r Pwyllgorau i gyflawni'r swyddogaethau a amlinellir yn Adran 13 y Cyfansoddiad hwn.

9.2 Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

9.2.1 Bydd y Cyngor yn penodi Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i gyflawni'r swyddogaethau a ddisgrifir yn Adran 13 y Cyfansoddiad hwn ac yn unol ag adrannau 81-87 y Mesur.

9.2.2 Bydd y Pwyllgor yn cynnwys 9 Aelod sy'n Gynghorwyr a 6 Aelod nad ydynt yn Aelodau o'r Cyngor (aelodau lleyg). Ni fydd dim mwy nag un Aelod o'r Pwyllgor yn Aelod y Cabinet (ni chaiff yr Aelod o'r Cabinet fod yr Arweinydd) neu Gynorthwyydd y Cabinet.

9.2.3 Penodir Cadeirydd ac Is Gadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ganddo. Rhaid i'r person a benodir yn Gadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fod yn aelod lleyg. Ni chaiff yr Is-Gadeirydd fod yn Aelod o'r Cabinet neu yn Gynorthwyydd i'r Cabinet.

9.2.4 Bydd cyfarfodydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn cael eu cadeirio gan:

(a) Gadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

(b) petai Cadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn absennol gan yr Is Gadeirydd

(c) petai y Cadeirydd ac Is Gadeirydd Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn absennol gall y Pwyllgor benodi aelod o'r Pwyllgor nad yw yn aelod o Gabinet y Cyngor neu Gynorthwyydd i'r Cabinet i gadeirio'r cyfarfod.

9.2.5 Caiff holl Aelodau'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu bleidleisio ar unrhyw fater gerbron y Pwyllgor

9.3 Y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd

9.3.1 Bydd y Cyngor yn penodi Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd i gyflawni'r swyddogaethau a ddisgrifir yn Adran 13 y Cyfansoddiad hwn.

9.3.2 Bydd y Pwyllgor yn cynnwys 15 Aelod sy'n Gynghorwyr ond dim mwy nag un Aelod o'r Cabinet (ni chaiff yr Aelod o'r Cabinet fod yr Arweinydd).

9.3.3 Penodir Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd gan y Cyngor Llawn ac ni chaiff fod yn Aelod o grŵp gweithredol. .

9.4 Y Pwyllgor Cynllunio

9.4.1 Bydd y Cyngor yn penodi Pwyllgor Cynllunio i gyflawni'r swyddogaethau a ddisgrifir yn Adran 13 y Cyfansoddiad hwn.

9.4.2 Bydd y Pwyllgor yn cynnwys 15 Aelod sy'n Gynghorwyr ond ni chaiff Aelod o'r Cabinet fod yn aelod o'r Pwyllgor.

9.5 Y Pwyllgor Trwyddedu Canolog

9.5.1 Bydd y Cyngor yn penodi Pwyllgor Trwyddedu Canolog i gyflawni'r swyddogaethau a ddisgrifir yn Adran 13 y Cyfansoddiad hwn.

9.5.2 Bydd y Pwyllgor yn cynnwys 15 Aelod sy'n Gynghorwyr a bydd y mwyafrif ohonynt yn aelodau nad ydynt yn Aelodau o'r Cabinet.

9.5.3 Penodir Cadeirydd y Pwyllgor Trwyddedu Canolog ganddo ac ni chaiff ef/hi fod yn Aelod o'r Cabinet.

9.6 Y Pwyllgor Trwyddedu Cyffredinol

9.6.1 Bydd y Cyngor yn penodi Pwyllgor Trwyddedu Cyffredinol i gyflawni'r swyddogaethau a ddisgrifir yn Adran 13 y Cyfansoddiad hwn.

9.6.2 Bydd y Pwyllgor yn cynnwys yr un 15 Aelod sy'n Gynghorwyr â'r Pwyllgor Trwyddedu Canolog.

9.6.3 Penodir Cadeirydd y Pwyllgor Trwyddedu Cyffredinol ganddo ac ni chaiff ef/hi fod yn Aelod o'r Cabinet.

9.7 Y Pwyllgor Iaith

9.7.1 Bydd y Cyngor yn penodi Pwyllgor Iaith i gyflawni'r swyddogaethau a ddisgrifir yn Adran 13 y Cyfansoddiad hwn.

9.7.2 Bydd y Pwyllgor yn cynnwys 15 Aelod sy'n Gynghorwyr.

9.8 Y Pwyllgor Penodi Prif Swyddogion

9.8.1 Bydd y Cyngor yn penodi Pwyllgor Penodi Prif Swyddogion i gyflawni'r swyddogaethau a ddisgrifir yn Adran 13 y Cyfansoddiad hwn.

9.8.2 Bydd y Pwyllgor yn cynnwys 15 Aelod sy'n Gynghorwyr.

9.9 Y Pwyllgor Apelau Cyflogaeth

9.9.1 Bydd y Cyngor yn penodi Pwyllgor Apelau Cyflogaeth i gyflawni'r swyddogaethau a ddisgrifir yn Adran 13 y Cyfansoddiad hwn.

9.9.2 Bydd y Pwyllgor yn cynnwys 7 Aelod sy'n Gynghorwyr a bydd y mwyafrif ohonynt yn aelodau nad ydynt yn Aelodau o'r Cabinet.

9.10 Y Pwyllgor Pensiynau

9.10.1 Bydd y Cyngor yn penodi Pwyllgor Pensiynau i gyflawni'r swyddogaethau a ddisgrifir yn Adran 13 y Cyfansoddiad hwn.

9.10.2 Bydd y Pwyllgor yn cynnwys 7 Aelod sy'n Gynghorwyr y bydd y mwyafrif ohonynt yn aelodau nad ydynt yn Aelodau o'r Cabinet ynghyd ag un aelod o Gyngor Sir Ynys Môn ac un aelod o Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy.

9.10.3 Caiff holl Aelodau'r Pwyllgor Pensiynau bleidleisio ar unrhyw fater gerbron y Pwyllgor.

9.11 Pwyllgorau ac Is-bwyllgorau Eraill

9.11.1 Bydd y Cyngor yn penodi'r cyfryw Bwyllgorau eraill fel ag y mae'n ystyried yn briodol i arfer ei swyddogaethau.

9.11.2 Caiff unrhyw Bwyllgor a benodir gan y Cyngor benodi Is-bwyllgorau a phaneli ychwanegol ar unrhyw adeg ar hyd y flwyddyn. Bydd eu cylch gorchwyl a'r pwerau a ddirprwyir iddynt yn benodol ac o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor a'u penododd.

9.12 Rheolau Gweithdrefnol a Thrafod

Bydd Rheolau Gweithdrefnol y Cyngor yn Adran 4 yn berthnasol gyda'r ychwanegiadau canlynol:

9.12.1 Galw cyfarfodydd arbennig

(1) Gall y rhai hynny a restrir isod ofyn i'r swyddog priodol alw cyfarfodydd o bwyllgorau neu is-bwyllgorau yn ychwanegol at gyfarfodydd arferol:-

unrhyw dri neu chwarter cyfanrif aelodau pleidleisiol pwyllgor (pa un bynnag sydd fwyaf) os ydynt wedi arwyddo cais a gyflwynwyd i gadeirydd y pwyllgor neu is-bwyllgor, a'i fod ef/hi wedi gwrthod galw cyfarfod neu wedi methu â galw cyfarfod o fewn saith diwrnod ar ôl cyflwyno'r cais.

(2) Os bydd unrhyw un yn penderfynu galw cyfarfod arbennig o bwyllgor neu is-bwyllgor, rhaid iddo/iddi roi rhybudd yn ddi-oed ei fod/bod wedi gwneud hynny i'r swyddog priodol, gan nodi pa fusnes y bwriedir ei drafod; a rhaid i'r swyddog priodol roi rhybudd yn ddi-oed i holl aelodau'r pwyllgor neu'r is-bwyllgor a phawb sydd â hawl i dderbyn eu papurau.

(3) Caniateir cyflwyno unrhyw gais dan baragraff (2) trwy ei adael gyda'r swyddog priodol.

9.12.2 Penodi aelodau (ac eilyddion) pwyllgorau ac is-bwyllgorau

(1) Pryd bynnag

(i) y mae'n ofynnol i'r Cyngor adolygu dyraniad seddau ar bwyllgorau rhwng grwpiau gwleidyddol, neu

(ii) penderfyna'r Cyngor wneud adolygiad o'r fath, neu

(iii) y mae'n ofynnol i bwyllgor adolygu dyraniad seddau ar is-bwyllgor rhwng grwpiau gwleidyddol, neu

(iv) y penderfyna pwyllgor wneud adolygiad o'r fath,

rhaid i'r swyddog priodol gyflwyno adroddiad i'r Cyngor neu'r pwyllgor (fel y bo'n briodol) i ddangos pa ddyraniad o seddau a fyddai yn ei farn/barn ef/hi yn ymateb orau i ofynion adran 15(4), Deddf 1989.

(2) Yng ngoleuni adroddiad o'r fath, rhaid i'r Cyngor neu'r pwyllgor, fel y bo'n briodol, bennu dyraniad y seddau i grwpiau gwleidyddol.

(3) Pryd bynnag y bo angen ethol aelod pleidleisiol o bwyllgor neu is-bwyllgor yn unol â dymuniadau grŵp gwleidyddol y dyrannwyd y sedd iddo, a phryd bynnag y mae angen terfynu penodiad yn unol â'r dymuniadau hynny, yna mae'n rhaid i'r swyddog priodol wneud y penodiad neu ei derfynu yn unol â hynny wedi derbyn cais ysgrifenedig gan neu ar ran y grŵp gwleidyddol.*

9.12.3 Cadeirio pwyllgorau ac is-bwyllgorau

(1) Yn amodol lle bo'n addas ar baragraffau (5) a (6), rhaid i bob pwyllgor neu is-bwyllgor yn eu cyfarfod cyntaf ar ôl cyfarfod blynyddol y Cyngor benodi rhywun o blith eu haelodau pleidleisiol sydd yn aelodau o'r Cyngor (ond ar ôl i'w fam bwyllgor gyfarfod yn gyntaf yn achos is-bwyllgor) i lywyddu yn eu cyfarfodydd am y flwyddyn i ddod a rhaid iddynt, yn yr un modd, benodi rhywun i lywyddu yn absenoldeb y person cyntaf.

(2) Os yw'r personau a benodwyd dan baragraff (1) yn absennol, rhaid i gyfarfod o bwyllgor neu is-bwyllgor benodi, o blith yr aelodau pleidleisiol sydd yn bresennol ac sydd yn aelodau o'r Cyngor, rywun i lywyddu yn y cyfarfod hwnnw.

(3) Pryd bynnag y bo angen i'r pwyllgor neu'r is-bwyllgor benodi rhywun i lywyddu, rhaid i'r swyddog priodol weithredu pwerau y person sydd yn llywyddu i reoli y drafodaeth a chadw trefn yn y cyfarfod.

(4) Rhaid rhoi'r cynnig, ac unrhyw welliannau, gerbron y cyfarfod yn unol â rheol gweithdrefn 4.25.7 pleidleisio ar benodiadau).

(5) Ni chaiff yr un aelod wasanaethu fel cadeirydd neu is gadeirydd mwy nag un pwyllgor. Ni fydd y ddarpariaeth hon yn rhwystro aelod sy'n gadeirydd neu is gadeirydd pwyllgor rhag cymryd y gadair mewn pwyllgor dan baragraff (2), na rhag gwasanaethu fel cadeirydd neu is gadeirydd y Pwyllgorau Trwyddedu Canolog a Thrwyddedu Cyffredinol ar yr un pryd.

(6)(i) Ni chaniateir i aelod ddal swydd cadeirydd neu is-gadeirydd pwyllgor penodol am gyfnod o fwy na dwy flynedd ac eithrio aelod sydd wedi dal swydd fel cadeirydd yn ystod y cyfnod o flwyddyn ers y cyfarfod cyntaf ar ôl y Cyngor blynyddol blaenorol.

(ii) Ni chaiff aelod a fu'n dal swydd cadeirydd pwyllgor penodol ers y cyfnod y cyfeirir ato o dan yr is-baragraff blaenorol ddal swydd is-gadeirydd y pwyllgor hwnnw yn ystod y flwyddyn ar ôl terfyniad ei swydd oni bai nad oedd y person hwnnw wedi dal swydd y Cadeirydd am y cyfnod hiraf a ganiateir o dan baragraff (6)(i) uchod. Gall ddal y swydd am gyfnod o flwyddyn ac fe'i cyfyngir i un eithriad yn unig.

9.12.4 Cworwm

(1) Yn ddarostyngedig i (2) isod ni chaniateir trin unrhyw fusnes mewn unrhyw gyfarfod o bwyllgor nac is-bwyllgor oni bai fod o leiaf chwarter cyfanrif aelodau pleidleisiol y pwyllgor neu'r is-bwyllgor, fel y bo'n briodol, yn bresennol ac ni chaniateir trin unrhyw fusnes mewn unrhyw achos onid oes o leiaf tri aelod pleidleisiol yn bresennol ac eithrio yn achos is-bwyllgor sydd yn cynnwys llai na 5 aelod, pan fydd y cworwm yn ddau aelod â phleidlais.

(2) Ni chaniateir trin busnes mewn unrhyw gyfarfod o'r Pwyllgor Cynllunio oni bai fod o leiaf hanner cyfanrif nifer aelodau pleidleisiol y Pwyllgor yn bresennol, wedi'i dalgrynnu i'r rhif cyfan agosaf.

(3) Bydd presenoldeb yn cynnwys presenoldeb drwy ddarpariaeth electroneg sydd yn caniatáu i'r aelod glywed a siarad yn y cyfarfod.

(4) Ni fydd unrhyw ddiffyg yn y ddarpariaeth dechnolegol (pa un ai yw hynny'n arwain at golli cysylltiad yn llwyr neu'n rhannol) yn annilysu unrhyw ran o'r trafodaethau nac yn amharu ar unrhyw bleidlais a gymerir. Caiff y Cadeirydd ohirio'r cyfarfod os yw o'r farn fod hynny'n briodol.

9.12.5 Hawliau siarad mewn cyfarfodydd pwyllgorau ac is-bwyllgorau

Aelodau nad ydynt yn aelodau pleidleisiol

(1) Caniateir i gadeirydd ac is-gadeirydd y Cyngor fod yn bresennol a **siarad (ond nid pleidleisio) mewn cyfarfod o bwyllgor neu is-bwyllgor sefydlog nad ydynt yn aelodau pleidleisiol ohono.**

(2) Caniateir i'r sawl a benodwyd i lywyddu yng nghyfarfodydd pwyllgor, a'i (d)dirprwy, fod yn bresennol a siarad mewn cyfarfod o unrhyw is-bwyllgor a benodir gan y pwyllgor hwnnw ond ni chaniateir iddo/iddi bleidleisio onid yw wedi'i benodi/phenodi fel aelod pleidleisiol.

(3) Yn amodol ar baragraff (4) o'r rheol hon caniateir i aelod o'r Cyngor nad oes ganddo/ganddi fel arall hawl i fod yn bresennol a siarad mewn pwyllgor neu is-bwyllgor neu yn ystod ymweliad â safle wneud hynny (ond nid pleidleisio) mewn cyfarfod o'r pwyllgor neu'r is-bwyllgor neu yn achos (iii) isod yn ystod ymweliad â safle (pan fydd ef/hi â hawl i bleidleisio).

(i) pan ystyrir unrhyw gynnig y rhoddwyd rhybudd ohono, a gynigiwyd neu a eiliwyd ganddo/ganddi mewn cyfarfod o'r Cyngor ac a gyfeiriwyd i'r pwyllgor neu'r is-bwyllgor hwnnw; neu

(ii) gyda chydsyniad y sawl sy'n llywyddu yn y cyfarfod o'r pwyllgor neu'r is- bwyllgor; neu

(iii) pan ystyrir unrhyw fater sy'n effeithio ar ei r(h)anbarth etholiadol.

(4) Ni chymhwysir paragraffau (1) (2) a (3) uchod i gyfarfodydd o unrhyw bwyllgor neu is-bwyllgor sydd yn eistedd i wrando ar unrhyw apêl neu gŵyn gan aelodau o'r cyhoedd neu'r staff neu sydd yn gwrando ar unrhyw achos disgyblaeth staff neu sydd wedi ei sefydlu yn unig i ymchwilio i unrhyw fater penodol.

Aelodau'r Cyhoedd

(5) Ni fydd gan aelodau o'r cyhoedd eu cynrychiolwyr a chynrychiolwyr cyrff allanol yr hawl i siarad oni dderbyniasant wahoddiad i fod yn bresennol a chymryd rhan; gan y sawl sy'n llywyddu'r cyfarfod neu'n unol â threfn a fabwysiadwyd gan y cyngor neu un o bwyllgorau neu is-bwyllgorau'r cyngor neu yn unol ag unrhyw hawl statudol.

(* Mewn ward aml aelod dim ond un aelod o'r ward all gael ei benodi I'r Pwyllgor Cynllunio)